

4. КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО В ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ (СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНА ПРОФЕСИЯ)

Филологическият факултет поддържа и организира научни форуми у нас и в чужбина за представяне на резултатите от научните изследвания.

Когато става дума за българистични изследвания, които се създават в България от български българисти, говорим за стратегически важни изследвания, чрез които се отстояват езиковият, културният и духовният суверенитет на нацията. Чрез тези изследвания се отстоява и българската идентичност на картата на Европа и света. В епохата на пренаписване на истории и на подмяна на ценности и идентичности изследванията у нас в областта на езиците, литературите и културите са национален капитал, от който може да зависи сигурността на обществото и неговото бъдеще. В този смисъл тук освен иновативен добавяме и стратегически важен елемент в изследванията, в които факултетът участва.

Освен че удържа българските филологически традиции и класическите образци за хуманитарно образование, Факултетът реализира визията за модерна хуманитаристика чрез създаването на интердисциплинарни екипи, които работят над научно-приложни изследователски проекти в областта на ИТ приложенията във филологията и в областта на дигитализирането на българското книжовно, литературно и културно наследство.

Филологическият факултет има утвърдени позиции на значим образователен и изследователски център в национален мащаб. През последните 5 години в условията на засилена конкуренция между висшите училища факултетът има 100% изпълнение на обявения прием, който се реализира в рамките на пълния капацитет, разширен от 1960 студенти (при акредитацията през 2008 г.) в 2480 студенти (2011 г.) в редовна и задочна форма на ОКС бакалавър. За ОКС магистър капацитетът е без изменение – 570 студенти. Общият капацитет на направлението 2.1. Филология е 3050 студенти.

Справка за приема във Филологическия факултет, 2008 – 2012 г..

	ПН 2.1. ФИЛОЛОГИЯ	ПН 1.3 ПО
2008 г.	1088	832
2009 г.	1248	907
2010 г.	1480	913
2011 г.	1637	878
2012 г.	1864	905
2013 г.	1951	851

Научните форуми, организирани във факултета, привличат наши и чуждестранни специалисти, превръщат се редовно в международни форуми, особено привлекателни за чуждестранните българисти, които работят в условията на остър дефицит на институционално внимание и западащи функции на лекторатите, **Виж** [[Научни форуми на Филологическия факултет 2008 – 2012](#)].

4.1. НОВАТОРСКИ ПРАКТИКИ В ОБУЧЕНИЕТО

Във факултета се прилагат иновативни идеи по отношение на разкриване на нови специалности, насочени към потребностите на обществото. Приложните лингвистики са филологически специалности, които включват два езика в широка комбинаторна матрица. Свързването на филологическото образование с високите технологии е видно от разкриването на единствената у нас специалност „Лингвистика с ИТ“, а специалността, която предстои да се разкрие –

„Лингвистика с маркетинг“, се появява в резултат на партньорството с водещи компании, които заявяват наличие на ниша за този род специалисти на пазара на труда.

На територията на факултета се поддържат различни научни форуми – постоянно действащи, периодични, по проекти, катедрени, студентски. Факултетът се утвърждава като национално значим изследователски център, видим в международен мащаб, като засилва международното присъствие на провежданите в Пловдив форуми и като командирова изявени учени, млади учени, докторанти и студенти за участие в международни конференции в страната и в чужбина. Ежегодно факултетът е организатор и домакин на Паисиеви четения и на Национална конференция за студенти и докторанти, а през последните две години (2011-а и 2012-а) – и на Национален студентски научно-практически семинар по превод.

Високото академично равнище на преподавателите и практическите познания на преподавателите по чужди езици, от една страна, и интензивната и успешна научноизследователска и проектна дейност способстват за прилагане на новаторски практики в образователния процес. Предоставяното качество на обучението е съобразено със световните стандарти и тенденции на образование и обучение. Това гарантира изграждане на конкурентоспособни специалисти в условията на динамично развиващия се пазар на труда. Политиката на факултета е от балансиращ тип. Удържат се класически стандарти и се въвеждат добри европейски практики, особено в процеса на откриване, стимулиране и развитие на способностите на изявени студенти.

Факултетът е координатор за 2010, 2011 и 2012 г. на проекта „Европейска нощ на учениците“ (Programme „PEOPLE“ – „FP7-PEOPLE-2010-NIGHT – Proposal № 265814 – REACT / Researchers in Industry and Academy for Technology Development/2010; Programme „PEOPLE“ – „FP7-PEOPLE-2011-NIGHT – Proposal № 287367 – RECSSES / Researchers in chemistry supporting economy and society/2011; Programme „PEOPLE“ – „FP7-PEOPLE-2011-NIGHT – Proposal № 316611 – IN-CLOSE: Innovation: New Competence and Leading Opportunities for Sustainability and Endurance /2012) <http://www.cys.bg/2010/react/>.

4.1.1. СЪВРЕМЕННИ МОДЕЛИ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА АКТУАЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО

Политика на нововъведения

В обучението се прилагат съвременни методи и форми. Последователна практика е използването на съвременни модели за описание на изучаваната материя, както и на модели с по-голяма обяснителна сила в сравнение с тези, създадени от „бащите на филологията“, доколкото научната парадигма в началото на XXI век е изправена пред нови изследователски хоризонти и научни истини, различни от тези на предходниците. Техниките на учене, запомняне и възпроизвеждане, пътищата към банките с информация стават сякаш по-важни от самите знания. Този факт ни изправя пред нуждата от специфични нагласи при преподаването и изучаването на хуманитарни дисциплини.

Непрекъснатото повишаване на квалификацията (научна, методическа, езикова) на академичния състав на факултета подпомага внедряването в образователния и научноизследователския процес на новаторски практики и нововъведения, което води до повишаване на равнището на професионална компетентност на подготвяните специалисти, до формиране на мотивация за саморазвитие и самоусъвършенстване.

В процеса на създаване на добри условия за съвременно обучение се подобряват следните компоненти:

- материалната и технологичната база за обучение и научни изследвания;
- практики за насърчаване на интердисциплинарни изследвания и интегриране на научни резултати в процеса на обучение;
- стимулиране и разширяване на сътрудничеството с университети, научни институции и фирми, културни учреждения и фондации.

Във факултета се използват съвременни информационни технологии в поднасянето на материала, в проверките и в самостоятелната работа на обучаемите. Успешно се съчетават традиционните добри преподавателски практики с нови подходи и използването на съвременни информационни средства в учебния процес, включващи мултимедийно представяне на лекционния материал, разработване на електронни курсове и тестове за оценка на придобитите знания, които улесняват обучението и подпомагат изграждането на умения, гарантиращи успешна професионална реализация на дипломираните студенти. Част от преподавателите и студентите на Филологическия факултет използват системата Moodle (вж. students.uni-plovdiv.net) за изучаване на задължителни, избираеми и факултативни дисциплини чрез учебни е-дейности и материали. Системата дава възможност за персонален достъп на всеки студент до учебните материали по дисциплината, провеждане на текущ контрол през семестъра, провеждане на изпит, оценяване, контрол и архив на получените резултати.

Предстои създаване на цялостен модул „Е-българистика“ в рамките на двугодишен проект за провеждане на качествено е-обучение в системата на висшето образование BG051PO001-4.3.04-0064 „Пловдивски електронен университет: национален еталон за провеждане на качествено е-обучение в системата на висшето образование“, който се реализира по оперативната програма „Развитие на човешките ресурси 2007 – 2013 г.“, съфинансирана от Европейския социален фонд. Стойността му е 767 959 лв. – безвъзмездна финансова помощ по схема BG051PO001-4.3.04 „Развитие на електронни форми на дистанционно обучение в системата на висшето образование“.

Както в миналото, така и в бъдеще като организация университетът явно ще процъфтява по пътя на автономията, платеното обучение, контрола над средното образование, осигуряването на курсове за преквалификация (през целия живот), предлагането на курсове по компютри и езици, издателската дейност, инвестирането в приложни продукти. Факултетът има експертен капацитет за справяне с тези предизвикателства.

4.1.1.1. ПОДДЪРЖАНЕ НА СОБСТВЕНИ ИНФОРМАЦИОННИ МАСИВИ ЗА СВЕТОВНИТЕ ПОСТИЖЕНИЯ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ (СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНА ПРОФЕСИЯ)

Факултетът изгражда база от данни за съдържанието на сродни образователно-квалификационни степени в професионалните направления във водещи висши училища.

Политиката на университета за поддържане и развитие на сътрудничеството с ВУ и организации от чужбина е отразена в Стратегия за развитие на ПУ „Паисий Хилендарски“ (2011 – 2020) [[http://uni-plovdiv.bg/uploads/site/za_uni/stratPU_2011 - 2020_19.12.2011.pdf](http://uni-plovdiv.bg/uploads/site/za_uni/stratPU_2011_-_2020_19.12.2011.pdf)]. Факултетът внася забележим принос в разширяване на сътрудничеството с международната академична общност, в контактите с наши и чуждестранни институции, организации от държавния, общинския, частния и гражданския сектор, международни програми и фондове.

Основният тип на научно-образователна комуникация са двустранните договорни отношения с европейски университети, както и с различни образователни и културни институции в Испания, Италия, Русия, Турция, Китай, Беларус, Украйна, Сърбия, Босна и Херцеговина, Хърватия, Албания.

Поддържа се аналитичен обмен с хуманитарните факултети в рамките Prague Network (доклади, меморандуми и предложения до Европейската комисия).

Участваме в Консултативния съвет на Европейската комисия по образование, култура и медии.

Обменяме аналитични и стратегически документи с български университети (кризата на хуманитарното образование, демографския срив, перспективите на „икономика на знанието“).

Следим и отчитаме опита на СУ, ВТУ, ЮЗУ, ШУ, НБУ и сродни специалности в европейски университети, където имаме лектори (Виена, Прага, Братислава, Познан, Гьотинген, Страсбург, Фрайбург).

4.1.2. КУЛТУРА НА НОВОВЪВЕДЕНИЯ

Филологическият факултет поддържа практики за поощряване на иновативни изследвания – индивидуални, групови, в интердисциплинарни групи или консорциуми, в 4 посоки:

1. Изследвания на *вътрешната индивидуална* еволюция на човека през призмата на литературите: човешките усещания, възприятия, импулси, емоции, символи, понятия, визии.
2. Изследвания на *външната колективна* еволюция на човека през призмата на културите: архаични култури, магически култури, митични култури, рационални култури, екзистенциални култури.
3. Изследвания на *външната индивидуална* еволюция на човека през призмата на лингвистиката и когнитивните науки: езиково съзнание, език и менталност, езикова активност и езикова компетентност.
4. Изследвания на *външната колективна* еволюция на човека през призмата на социолингвистиката и социокултурните модули на литературознанието: човекът в примитивните общества, човекът в семейството, човекът в племенната общност, човекът в империите (ранната държава), човекът в националната държава, човекът и планетарната визия за човечеството.

Иновативността на преподаването се постига чрез текущо обновяване на учебните програми, като учебното съдържание се съобразява с новостите в съответната област.

Виж [[Научни форуми на Филологическия факултет 2008 – 2012](#)]

[[Проекти на Филологическия факултет за периода 2007 – 2011](#)]

[[Преподаватели, участвали в международни проекти през последните 5 години \(2008 – 2012\)](#)]

На провежданите форуми се докладват: значими научни резултати, креативни техники за интердисциплинарни изследвания, иновативни техники за научни изследвания с помощта на нов изследователски софтуер и др.

Проведени са серия семинари и работни срещи, посветени на приложението на високите технологии в работата на хуманитариста.

В образователен план факултетът има количествени и качествени индикатори за трансформации към новата образователна парадигма.

Стара образователна парадигма	Нова образователна парадигма
Авторитарен тип управление (йерархии, еднолични решения)	Партниращ тип управление (мрежи, съпричастност)
Спускане на задачи и критерии	Инициатива, самоуправление
Централизиран учебен план (банализира)	Динамичен и гъвкав учебен план (стимулира търсене)
Етикетиращо оценяване (поощрява самоцелно учене)	Постигане на равнища (знанията те изкачват до равнище)
Уповаване на първоначално полученото образование (рутинен тип)	Актуализиране на образованието през целия живот (креативен тип)
Трупане на ресурси от знания (репродуктивен тип)	Трупане на опит в среда, образованието като начин на живот (интерактивен тип)
Голям обем теоретично знание, което се абсолютизира (теоретичен тип)	Работа на терен, в жива среда, в различни екипи (изследовател, предприемач)
Криворазбрано абсолютизиране на техниката (дехуманизиран контакт)	Модерно обзавеждане – компютри, видео, мултимедия, но човешките отношения са първостепенни
Magister dixit (сляпо доверие и респект към преподавателя)	Умение за защитаване на мнение в дебати, излагане на аргументи „за“ и „против“ дадена теза

4.1.2.1. СЪВРЕМЕННИ МЕТОДИ И ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ

Според спецификата на отделните специалности от направление „Филология“ във Филологическия факултет методите на преподаване осигуряват както теоретична подготовка, така и формиране и придобиване на практически умения. Това се постига чрез прилагане на съвременни форми на обучение, включващи описващи, предписващи и обяснителни подходи, моделиране, системно-структурно и функционално визуализиране на езиковите, литературните и културните системи и процеси.

Въвежда се постепенно (но не самоцелно) мултимедийно представяне на лекционния материал.

Преподавателите използват съвременни методи и форми на обучение като презентации, специализирани компютърни програми, мултимедийни продукти, интернет сайтове, предполагащи по-добро усвояване на материала, активиране на всички възприятия, интерактивен подход за ексерпция и обработка на езиков материал и др. Самите студенти изработват мултимедийни документи и правят презентации по различни теми. Сайтовете на катедрите отправят към полезни за обучението интернет страници, ресурси и програми.

Тече процес на разработване на електронни курсове, достъпни до студентите чрез Moodle платформа, и на подготовка за създаване на модули за електронни форми на дистанционно обучение. Използва се специализиран софтуер за работа с фонетичните, лексикалните и морфологичните единици и системи, с ономастичен материал и двуезичен превод и др. Част от приложния софтуер, както и базите данни, използвани в процеса на обучение на студентите във факултета, са създадени от преподаватели от Филологическия факултет.

В обучението се прилагат съвременни методи и форми на обучение:

1. работа в платформата MOODLE [[Курсове на ФФ в moodle](#)];
2. работа с мултимедия – проектори и лаптопи;
3. работа с уеб базирани ресурси и програми за езиковедски изследвания – SARP, Онома софт;
4. работа с преводачески софтуер Традос;
5. работа във виртуална стая на преподавателя – <http://kemalova.info/>;
6. работа с мултимедийен курс за чужденци „Едно виртуално пътуване из България“;
7. работа с устройство TASKAM за дигитализиране на аудиозаписи от теренни проучвания;
8. работа „на терен“ (в НБ „Иван Вазов“) с дигитализираща техника;
9. пътуващи семинари [[Пътуващ семинар по методика на обучението по български език и литература](#)]; Пътуващ семинар „По стъпките на Паисий“;
10. парадигма e-science, представена с ИТ наръчник за преподаватели, докторанти и студенти „Приложения на информационните технологии в работата на филолога и при изграждането на езикови ресурси“.

По проект за развитие на научната инфраструктура (ФЛ-5 2009 – 2010) е създадена ЛИБЕ – Лаборатория за изследване на българския език. Това е Лаборатория от научно-образователен тип, оборудвана с мобилна лаборатория за теренни изследвания, подходяща за диалектоложките и други експедиции, заложен в учебните планове [[Оборудване на Лабораторията за изследване на българския език](#)]. Пред лабораторията има очертани перспективи за научно-производствена дейност в областта на дигитализацията и езиковите технологии в партньорство с университетския център „Екотехнологии“.

Пътуващият семинар „По стъпките на отец Паисий Хилендарски“ е иновативна форма на едновременно провеждане на учебен процес и пътуващ научен форум, тип семинар „в движение“. Организиран от Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, семинарът е посветен на 250-годишнината от написването на „История славянобългарска“. Проведе се от 22 до 27 октомври 2012 г. по маршрут: Пловдив – София – Крагуевац – Нови Сад – манастира „Ковил“ – Сремски Карловци – Нови Сад – Банско – Асеновград.

При преподаването на част от изучаваните дисциплини в различните специалности на Филологическия факултет се използват активни методи на обучение и съвременни информационни средства и технологии с цел повишаване на познавателната активност на студентите в процеса на академично взаимодействие. Преподавателите от факултета са разработили и използват 41 мултимедийни презентации на лекционни курсове от бакалавърски и магистърски програми. Един от приоритетите в Стратегията за развитие на Пловдивския университет е създаване на пакет от научно обосновани стандарти и нормативна база за обучение, изследвания, управление и оценка на академичното качество на основата на университетска информационна инфраструктура от типа „електронен университет“ и апробиране на форми на дистанционно обучение в университетските специалности.

Основни средства са следните програми, продукти, сайтове, презентации и други съвременни помощни обучителни средства (представени в произволно избрани катедри):

- Специализиран сайт за самоподготовка, снабдяване с информация, работа в час и самоконтрол по дисциплините *Историческа лингвистика на българския език/Старобългарски език* – www.kemalova.info;
- Специализиран ономастичен софтуер за въвеждане, обработка и систематизиране на онимна информация, за обмяна на опит и оценяване – програмата Онома софт – <http://home.forunix.net:891>;
- Документални и игрални филми, свързани с културно-езиковата и политическата ситуация на Балканите, съпътстващи обучението по дисциплината *Балканско езикознание*;
- Карти на българското езиково землище и на българските диалектни ареали в електронен вид;
- Автентични записи на диалектни текстове от различни информатори;
- Слушане с разбиране на радио- и телевизионни предавания, аудиокниги, интерактивни обучителни игри по балкански езици – гръцки, турски, албански;
- [Атика в България](#);
- [Специализиран сайт по дисциплината Превод: български – немски, немски – български / Übersetzung Bulgarisch-Deutsch, Deutsch-Bulgarisch](#);
- Мултимедийни презентации по дисциплината *Латински език* (лекционен курс);
- Мултимедийни презентации по дисциплината *Старогръцки език* (лекционен курс);
- Мултимедийните презентации по дисциплината *Историческа лингвистика и диалектология на българския език*, включващи общотеоретични постановки (традиционни теории и нови научни открития в палеославистиката), както и прожектиране на снимки на ръкописни, епиграфски и др. източници за изучаване на българската книжовна история, които биват анализирани в рамките на самите лекционни часове;
- Мултимедийни презентации по *Теория и методология на превода, Приложни аспекти на преводната теория, Когнитивна лингвистика, Езикова картина на света, Интеркултурна комуникация, Антропология на миграциите, История на българската култура* и др.;
- Специализирани компютърни програми (специализирани програми и лингвистични ресурси за нуждите на теоретичната и практическата подготовка на студентите, както и като технологични инструменти за филологически изследвания): Експериментална фонетика: Speech Analyzer, SARP, Praat, Audacity, RTComp, и др.; Превод с помощта на компютър: WordFast, WordFast Anywhere, Google Translator Toolkit, TREFL; Чуждоезиково обучение, TREFL; Лингвистични електронни ресурси: SARP (управление на корпуси устна реч), TREFL (управление на бази данни писмена реч);

<http://web.uni-plovdiv.bg/rousni/>;

<http://web.uni-plovdiv.bg/rousni/sarp/>;

[http://web.uni-plovdiv.bg/rousni/rtcomp/;](http://web.uni-plovdiv.bg/rousni/rtcomp/)
[http://web.uni-plovdiv.bg/maldim/.](http://web.uni-plovdiv.bg/maldim/)

За интерактивна работа по практическо изучаване на руски език, както и за лингвистична и литературоведска изследователска работа, се използват и богатите възможности на многобройните руски портали и сайтове като gramota.ru, ruthenia.ru, rvb.ru, slovare.ru, Philology.ru, eLibrary.ru, rutracker.org, Национальный корпус русского языка, school-collection.edu.ru и др.

От 2010 година студентите и преподавателите от факултета имат безплатен достъп до многобройни платени бази данни, предоставен от фонд „Русский мир“ чрез Integrum (централна, регионална и чуждестранна преса, информационни агенции, интернет издания, централна ТВ и радио, справочни бази данни, странознание, библиотечни фондове).

Независимо от посоченото използване на интерактивни форми за работа, налице е необходимост от повишаване на активността в търсенето на нови възможности за по-добро представяне и онагледяване на учебния материал.

Във факултета се използва съвременна литература за нуждите на обучението в направление 2.1. Филология.

Информационното осигуряване на студенти, докторанти и преподаватели се осъществява както със собствени, така и с външни информационни ресурси. В рамките на проект на МОМН е осигурен достъп до SCOPUS, Science Direct, ISI Web of Knowledge и др.

Периодично на институционално ниво се провеждат обучения с преподаватели и докторанти с цел запознаване с новостите в електронните ресурси, до които е осигурен отдалечен достъп.

За нуждите на обучението във Филологическия факултет периодично се издават учебници и учебни помагала за студенти от всички образователно-квалификационни степени.

(Учебници и учебни помагала, включително и на електронен носител, през последните 5 години (2008 – 2012) на преподаватели на ПОТП).

Чрез перманентни абонаменти, заявки или книгообмен Централната университетска библиотека се попълва със специализирана литература, а в специализираните библиотеки постъпват книги под формата на дарения. Количеството новопостъпили книги за направление „Филология“ е видно от следната таблица:

Набавени книги по филология в Университетската библиотека след 1.01.2008 г.

БИБЛИОТЕКА	ОБЩО	ОТ ТЯХ ДАР
Централна	6418	3381
Американистика	695	520
Новогръцки език, култура и литература	528	362
Славистика	2121	2114
Западни филологии	1619	471

Много библиотечно-информационни дейности са автоматизирани – има изграден електронен каталог.

Във Филологическия факултет през последните 5 години 25,5% от общия брой на литературните източници е обновен. За нуждите на обучението в различните бакалавърски и магистърски програми на Филологическия факултет с цел поддържане актуалността на преподаваните знания се използва постъпилата литература. Тя се обновява текущо, като за целта в учебните програми се допълват новите заглавия. Относителният дял на литературните източници от последните 5 години в учебните програми от бакалавърските и магистърските специалности в професионално направление 2.1. Филология е от порядъка на 20% от общия брой предлагани източници.

Произволно представен е относителният дял на литературните източници от последните 5 години в общия обем на литературните източници в учебната документация на магистърската програма „Актуална българистика“.

Магистърска програма „Актуална българистика“	
Брой дисциплини	30
Общ брой източници	486
Брой издадени след 2008 г.	116
% литература след 2008 г.	24%

Сведения за останалите магистърски програми са на разположение в катедрите.

4.1.2.2. АКТУАЛНОСТ НА ПРЕДЛАГАНИЯ УЧЕБЕН МАТЕРИАЛ

От езиковата карта на света общо филологическите специалности във факултета покриват следните езици: английски, френски, немски, испански, италиански, руски, чешки, полски, сръбски, хърватски, новогръцки, турски и китайски, които се изучават на филологическо равнище. Факултативно се изучават румънски, албански, персийски, словенски, беларуски.

Във факултета се прилагат иновативни идеи и по отношение на разкриване на нови специалности в направление 2.1. Филология, насочени към потребностите на обществото – филологически специалности, които включват два езика в широка комбинаторна матрица.

През последните 5 години Факултетът развива политика на разкриване на нови специалности, съответстващи на новите пазарни ниши. В направление 2.1. Филология са разкрити общо 5 нови специалности, между които: „Приложна лингвистика с два чужди езика“ (включително западен език с турски език и западен език с китайски език), „Лингвистика с ИТ“. Макар и не в направлението, във факултета е иницирано откриването на нов тип специалности по модел *Английски език с наука*: „Английски език с физика“ (съвместно с Факултета по физика и инженерни технологии), „Английски език с химия“ (съвместно с Химическия факултет), „Английски език с биология“ (съвместно с Биологическия факултет). В процес на разкриване е и специалността „Лингвистика с маркетинг“ (съвместно с Факултета по икономически и социални науки).

За всички нови специалисти са разработени нови учебни планове, като включените в тях нови учебни курсове са 50%. Учебното съдържание на новите дисциплини е съобразено със съвременните научни теории и практики, както и с изискванията на пазара и потенциалните потребители на кадри.

Най-динамичен по отношение на обновяването е делът на избираемите дисциплини в учебните планове на магистърските програми.

Научноизследователската дейност на преподавателите от Филологическия факултет е тясно свързана с учебния процес. Интегрирането на резултатите от научноизследователската дейност в учебния процес със студенти и докторанти се осъществява в различни форми:

- В учебните програми по дисциплини сред основните литературни източници се посочват учебници, учебни помагала и научни публикации на автора на учебната програма и титуляр на лекционния курс;
- В Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ един от важните критерии за оценка на преподавателите при хабилитирането и заемането на академични длъжности е публикационната активност в сферата на учебна дейност и ръководство на изследователски проекти със студенти;
- Към основна част от учебните дисциплини са предвидени семинарни занятия и практикуми. Чрез тях на преподавателите се предоставя възможност да предадат своя индивидуален изследователски опит – аналитичен и интерпретативен, както и уменията си да решават практически казуси и задачи.

Общото количество на учебните курсове в бакалавърската степен, създадени през последните 5 години, е 95.

Общото количество на учебните курсове в магистърската степен, създадени през последните 5 години, е 34% [[Справка за магистърски програми](#)].

Доказателство за националното значение и признаване на образователния продукт, създаден във Филологическия факултет, е препоръчването на пловдивски университетски преподаватели като автори и обучение по техни учебници и монографии в други университети в България.

Виж [Курсове, създадени през последните 5 години \(2008 – 2012\)](#), [Включване на резултати от научноизследователската дейност в учебния процес](#) и [Трансфер на хуманитарни знания](#).

Създаденият съвместно с издателство „Летера“ мултимедиен курс „Български език за чужденци. Едно виртуално пътуване из България“ се използва в обучението на чуждестранните българисти в Англия, Франция, Германия, Белгия и Чешката република.

Спецификата на филологическото образование предполага широко включване на студентите в контакти от различен ранг с носители на изучаваните езици, литератури и култури. Примерите за такъв род контакти, които имат съществена роля за ориентиране в актуалната картина на съвременния свят, са постоянните срещи с дипломати, културни аташета и лектори от висок политически ранг:

Срещи със студенти от специалност „Балканистика“:

- По време на своя мандат (2004 – 2008) Генералният консул на Република Гърция в Пловдив Николаос Матюдакис организира няколко срещи със студентите неоелинисти в ПУ.
- През 2011 г. посланикът на Република Кипър в България Н. Пр. г-н Ставрос Амвросиу изнесе лекция на тема „Кипър – история, съвременност и бъдеще“.
- През 2012 г. г-н Николаос Пиперигос, Генералният консул на Република Гърция в Пловдив, приветства първокурсниците от специалностите с новогръцки език и изнесе лекция за обучението в тази насока.

Срещи със студенти от специалност „Руска филология“:

- През 2010 се проведе среща със заместник-министъра на образованието на Руската федерация г-н Сентюрин.
- През 2010 – 2012 г. срещи на студентите с г-н В. М. Метелкин – първи секретар на Посолството на Руската федерация и г-н С. М. Фошкин – културно аташе към същото посолство.
- През 2012 г. среща разговор с проф. А. Громико – директор на Института за Европа и АЕВИС към РАН.

Срещи със студенти от специалност „Славянска филология“:

- През 2009 г. среща на студентите със секретаря на посолството на Република Сърбия.
- През 2010 г. среща на студентите с Посланика на Полша.
- През 2010 г. среща на студентите с Посланика на Хърватия.
- През 2011 г. среща на студентите с Представители на Чешкия сенат.

През периода на посещение във факултета са били редица други дипломати – посланикът на Кралство Испания и културните аташета на посолството на Испания (2006 – 2011 г.), посланикът и културните аташета от Посолството на Китайската народна република в РБ (2010 – 2012 г.) и др.

4.2. ПОЗНАВАНЕ НА КОНКУРЕНТНАТА СРЕДА НА ОБУЧЕНИЕТО В ПРОФЕСИОНАЛНОТО НАПРАВЛЕНИЕ (СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНА ПРОФЕСИЯ)

Анализ на средата и формиране на адекватна политика на Филологическия факултет

Обучението по филология във Филологическия факултет на Пловдивския университет се осъществява в условията на конкуренция между висшите училища в България, като по отношение на изучаването на чужди езици се конкурира и с висши училища в Европа, Турция и Китай. На фона на общия спад в подготовката по български език и литература и спад във входното ниво на владеене на чужди езици от страна на кандидат-студентите, факултетът прави перманентни анализи на средата и формира адекватна политика за развитие на направлението. Световната практика показва тенденция към отделянето на лингвистиката и литературите в отделни специалности (в духа на англо-саксонската традиция) и постепенно отмиране на самото понятие „филология“, но у нас статутът се запазва в класическите държавни университети.

Конкретните решения, свързани с развитието на модерен и конкурентоспособен Филологически факултет, са в няколко посоки:

- Развиване на нови специалности: „Приложна лингвистика“ (с отворена комбинаторна матрица, вкл. турски и китайски език), „Лингвистика с ИТ“, „Лингвистика с маркетинг“ и др.
- Въвеждане на специалности, тип *Наука с английски* като „Английски език с физика“, „Английски език с химия“, „Английски език с биология“, „Лингвистика с маркетинг“, в които чуждоезиковият компонент от учебния план се осъществява от специалисти на Филологическия факултет.
- Увеличаване капацитета на факултета в посока на направление 2.1. Филология чрез непрекъснатото увеличаване броя на обучаващите се студенти във филологическите специалности. Измененият капацитет е от 1960 студенти (при акредитацията през 2008 г.) в 2480 студенти (2011 г.) в редовна и задочна форма на ОКС „Бакалавър“. За ОКС „Магистър“ капацитетът е без изменение – 570 студенти. Общият капацитет на направлението е 3050 студенти.
- Поддържане на качествени контакти за научно сътрудничество на факултета с други университети у нас и чужбина, както и с работодатели от публичния и частния сектор;
- Активен обмен на преподаватели, изследователи и студенти с партниращи университети в чужбина.

4.2.1. ИЗУЧАВАНЕ НА КОНКУРЕНТНАТА СРЕДА

Ориентацията в собствения потенциал спрямо конкурентната среда е перманентна задача на първичните звена – катедрите, както и на деканското ръководство. В катедрите се анализират проведени и предстоящи КСК, на факултетно равнище се провеждат ежегодни КСК семинари, поддържа се сайт на КСК [[Специализиран сайт на ФФ за КСК](#)]. Провеждат се ежегодни срещи с учители и ученици; Дни на отворени врати за кандидат-студенти, учители и родители; пътуващи семинари, научно-практически семинари с участието на студенти от всички университети, предлагащи обучение по съответното направление, на които се представят и коментират сходни програми и постижения.

Видно от протоколи на катедри [[Списък протоколи учебна документация – катедра АФ](#)], [[Списък протоколи учебна документация – катедра БЕ](#)], [[Списък протоколи учебна документация – катедра ИЛСЛ](#)], [[Списък протоколи учебна документация – катедра ОЕИБЕ](#)], [[Списък протоколи учебна документация – катедра РГ](#)], [[Списък протоколи учебна документация – катедра РФ](#)], [[Списък протоколи учебна документация – катедра СФ](#)].

Видно от архива на семинари [[КСК 2008 – семинар в Смолян](#)], [[КСК 2009 – Кандидатстващи във факултета](#)], [[КСК 2010 – семинар](#)], [[КСК 2010 – анализ](#)], [[Семинар – анализ на състоянието на факултета – Брацигово](#)], [[КСК 2011 – семинар](#)].

Във факултета са проведени входни анкети с първокурсници, на базата на които се изследва динамиката на интереса към специалностите, географията на приема, мотивацията, връзката „средно училище – университет“. Един от важните изводи е, че факултетът запазва статут на притегателен хуманитарен факултет за Централния Южен район и за цяла Южна България, като се наблюдава тенденция на разширяване на районите.

Принос за откриването на образователни ниши за новите специалности имат също контактите с работодатели и специализирани колегии – партньори от БАН и Софийския университет, с които се провежда перманентният открит семинар „Факултетът изследва“.

4.2.1.1. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА И НА ТАЗИ ОСНОВА – ПЛАНИРАНЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА МЕРКИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ИНТЕРЕСА КЪМ ОБУЧЕНИЕТО

Филологическият факултет анализира състоянието на пазара на филологическия труд в България и тенденциите на промени в него от следните източници:

1. данни на МОМН;
2. данни от бюрата по труда;
3. данни на PR компании;
4. данни на медиите: преса, радио, телевизия;
5. данни на издателства, училища, библиотеки, преводачески агенции, туроператорски фирми.

На факултетно равнище се правят статистически анализи на КСК за всяка година и се публикуват на сайта на факултета [[Специализиран сайт на ФФ за КСК](#)].

Анализ на входните анкети

Провеждат се текущи и изходни анкети с абсолвентите, които изследват степента на удовлетвореност от полученото образование, нагласите за реализация, нагласите за продължаващо обучение и др. Обработени са анкети със студенти англичисти в България, в резултат от мащабно проектно изследване [[Университетската англицистика в България](#)]

Политиката на факултета по отношение на образователния процес е насочена към засилване на конкурентоспособността на подготвяните във факултета специалисти за успешна реализация на динамично развиващия се пазар на труда. През отчетния период са направени някои съществени промени в профила на специалностите във факултета и организацията на кандидатстудентските кампании:

- освен към създаване на специалисти с широкопрофилна подготовка (специалност „Приложна лингвистика“ с два чужди езика) факултетът се ориентира и към обучение на специалисти, насочено към конкретни области на икономиката: „Лингвистика с ИТ“, „Лингвистика с маркетинг“.
- при кандидатстване за специалностите във факултета се признават оценките от държавните зрелостни изпити, както и сертификати с международна валидност;
- разширен е броят на изпитите, с които може да се кандидатства за филологическите специалности.

За повишаване на интереса към обучението в специалностите на факултета се организират:

- ежегодни срещи с учители и ученици;
- семинари по правопис с учители от Южна България;
- Дни на отворени врати за кандидат-студенти, учители и родители;
- пътуващи семинари;
- разпространение на рекламни материали;
- включване на ученици в Научната конференция за студенти и докторанти;
- организиране на тематични вечери, изложби, премиери, рецитали, кинопрожекции, литературни четения.

Направленията, в които се осъществяват анализът и оценката на конкурентната среда с цел привличане на повече кандидати за обучение във факултета, са:

- **Организирането** и провеждането на кандидатстудентските кампании. Осъществява се по отношение на броя на кандидатите в конкурентните университети, разкриващ интереса към тях; реализацията на план-приема на студенти в аналогични специалности от професионалните направления; начинът на провеждане на кандидатстудентските изпити и организацията им във времето. В началото на всяка академична година детайлно се анализират резултатите от КСК за ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“. Изследва се динамиката на интереса към специалностите, географията на приема, мотивацията, връзката „средно училище – университет“ и на тази основа се актуализира приемът през следващата учебна година, както и се планират конкретни мерки за повишаване на интереса към обучение в предлаганите от факултета специалности;
- **Проучване** на учебните планове на специалности от други университети, вкл. и от чужбина, с цел сравняване на включените в тях дисциплини и установяване на адекватността на предприетите действия. Резултатите се използват при разработването на нови и обновяване на съществуващи учебни планове и програми за обучение в ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“ и в ОНС „доктор“;
- **Анализ** на резултатите от рейтинговите проучвания на българските университети в професионалното направление;
- **Анализ** на резултатите от проведените анкети със завършили студенти, чрез които се установява не само тяхната реализацията, но и оценката им на обучението във факултета и препоръките им, продиктувани от изискванията на работния пазар.

Факултетът има установени контакти с водещи работодатели в професионалната област.

Университетът поддържа и ежегодно актуализира база от сравнителни данни за интереса на кандидат-студентите към специалностите по професионални направления. В него се посочват първото и следващите по ред желания. При провеждането на кандидатстудентските изпити всяка година се формира информационен масив за кандидат-студентите, на базата на който може да се анализира интересът към отделни професионални направления и предпочитанията на кандидат-студентите към определени специалности.

Факултетът има създадена база „Работодатели“ и проведени работни срещи по сектори на икономиката, като особено плодотворни са контактите с аутсорсинг сектора. В резултат на подобен контакт аутсорсинговата компания Софика Груп ООД разкри през 2012 г. офис в Пловдив и откри нови 30 работни места, за които бяха избрани и студенти от филологическите специалности. Компанията е партньор на факултета в реализирането на проект „Пазарно ориентирани модули в хуманитарните професионални направления“ по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (на стойност 249 923.67 лв.).

4.2.2. ИЗУЧАВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА СТУДЕНТИ И ДОКТОРАНТИ

Изучаването на потребностите на динамично развиващия се пазар на труда е възможно чрез създадените тесни контакти с работодатели и представители на практиката, както и с посолствата, консулствата или културните институти на държавите, чиито езици се изучават във факултета. Изискванията към подготовката на завършилите специалисти са важни още на етапа на следването. Някои от предметите се водят от представители на бизнеса – напр. дисциплината „Бизнес умения“ в специалността „Лингвистика с ИТ“ се води от екип HR мениджъри от Софика Груп ООД. За чуждите езици се осигуряват лектори от съответната страна. Създадени са условия за изграждане на адаптивни към пазара на труда специалисти с филологическо образование. На откритите пазарни ниши съответстват образователни ниши, запълнени с новите специалности като „Лингвистика с ИТ“, „Приложна лингвистика“ (западен език с турски), „При-

ложна лингвистика“ (западен език с китайски). Въвеждат се нови дисциплини, актуализира се учебната документация на съществуващите специалности.

През 2009 – 2010 г. факултетът спечели и реализира проект по ОП „Развитие на човешките ресурси“ на ЕСФ по схемата „Училищни и студентски практики“ [[ПРОЕКТ: „Студенти по пътя на книгата – практически курс по книгоиздаване“](#)]. Добрите практики, свързани с успешното осъществяване на проекта, днес осигуряват водещо място на факултета в проекта BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“, който МОМН стартира в партньорство с 52 висши училища в България. Индикативният брой студенти филолози, които се предвижда да проведат практики в реална работна среда през 2013 – 2014 г., е 900.

Факултетът познава становищата на: директори на средни училища, базови учители, редактори, журналисти, шефове на преводачески агенции, библиотечни работници, мениджъри на туроператорски фирми, мениджъри в аутсорсингови компании и др. [[Пакет мнения на потребители – Bulwork](#)], [[Пакет мнения на потребители – Георгиев Кралев](#)], [[Пакет мнения на потребители – LinguaMundi](#)], [[Пакет мнения на потребители – Народна библиотека „Иван Вазов“](#)], [[Пакет мнения на потребители – Силвия Банялиева](#)], [[Отзив – Полски институт](#)], [[Отзив – Университет Адам Мицкевич, Познан](#)], [[Отзив – Чешки център](#)].

4.2.2.1. ПОЗНАВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПАЗАРА НА ТРУДА

Филологическият факултет анализира състоянието на пазара на интелектуалния труд в България и тенденциите на промени в него от следните източници:

1. данни на МОМН;
2. данни от бюрата по труда;
3. данни на HR компании;
4. данни на медиите: преса, радио, телевизия;
5. данни на издателства, училища, библиотеки, преводачески агенции, туроператорски фирми.

На факултетно равнище се правят статистически анализи на КСК за всяка година и се публикуват на сайта [[Специализиран сайт на ФФ за КСК](#)].

Провеждат се текущи и изходни анкети с абсолвентите, които изследват степента на удовлетвореност от полученото образование, нагласите за реализация, нагласите за продължаващо обучение и др. Обработени са анкети със студенти англицисти в България в резултат от мащабно проектно изследване [[Университетската англицистика в България](#)].

През 2011 година факултетът поиска и получи цялостна справка за реализацията на завършили филолози, практикуващи учителска професия във всички видове училища на национално равнище ([Реализация на филолози от ПУ „Паисий Хилендарски“](#) – Център за контрол и оценка на качеството на училищното образование).

Факултетът развива практически активни връзки с адекватни бизнес среди, за да осигури повече възможности за реализация. (Сътрудничество със [Софика Груп](#), [BulWork](#), [CallPoint](#)). Участва в регионални борси на труда ([Job Fair](#)). Съорганизатор е на стажове с Германо-българската индустриално-търговска камара ([покана за участие](#)). Предлага на студентите практики в издателства и медии с перспективата за устойчива заетост (сайт [Пловдив утре](#); издателство „Летера“ – [студентски практики](#) по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“).

4.3. НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ПОЗИЦИИ И ВЪЗМОЖНОСТИ

През годините факултетът се е утвърдил като отворен национален образователен и изследователски център с европейски характер, средище на межкултурен диалог, кръстопът на езици, литератури и култури.

Спецификата на обучение предопределя ключовата роля и възловите позиции на Филологическия факултет в областта на международните отношения и академичния обмен на уни-

верситета. Факултетът традиционно развива богата международна дейност в партньорство с водещи университети от Франция, Германия, Австрия, Русия, Великобритания, Белгия, Италия, Испания, Полша, Чехия, Унгария, Румъния, Латвия, Сърбия, Словения, Хърватска, Босна и Херцеговина, Черна гора, Албания, Гърция, Турция както в рамките на европейските програми, регулиращи академичния обмен в областта на висшето образование (ERASMUS, CEEPUS, TEMPUS), така и чрез действащите междуинституционални договори (налични в отдел „Международно сътрудничество“).

Осигурена е мобилност на студентите чрез частично едносеместриално обучение в избрано от тях ВУ в чужбина. Към 2012 г. факултетът има сключени **36 двустранни споразумения** с университетите в Париж (2), Каен, Бордо, Берлин, Дрезден (2), Гьотинген, Виена, Лафбъроу, Гент, Флоренция, Валядолид, Познан, Торун, Влоцлавек, Лодз, Биелско Бяла, Прага, Бърно, Острава, Пардубице, Будапеща, Сегед, Букурещ, Талин, Загреб, Атина, Солун, Янина, Комотини, Истанбул (3), Анкара (2), Одрин, Крагуевац, Баня Лука.

Факултетът поддържа партньорски отношения и с чуждестранни университети извън ЕС в Русия, Украйна, Беларус, Молдова, Казахстан, Турция, Сърбия, Босна и Херцеговина, Македония, Албания.

Факултетът е излъчил лектори за 10 задгранични лектората по български език, литература и култура в: Париж, Прага, Братислава, Виена, Будапеща, Познан, Запорожие, Берлин, Мелитопол, Гьотинген.

Точна представа за конкурентоспособността на факултета дава статистиката на входящата мобилност, като следва да се подчертае фактът, че по-голямата част от пристигащите за едносеместриално обучение по програмата „Еразъм“ чуждестранни студенти продължават престоя си и през втория семестър, като се възползват от клаузите на междуинституционалните договори, или се връщат след години като стажанти в рамките на т. нар. „Еразъм“ практика или докторанти.

Изходяща мобилност

Година	Брой студентски мобилности	Брой преподавателски мобилности
2007/2008	40	20
2008/2009	51	17
2009/2010	34	19
2010/2011	49	31
2011/2012	43	28

Входяща мобилност

Година	Брой студентски мобилности	Брой преподавателски мобилности
2007/2008	26	4
2008/2009	31	12
2009/2010	22	12
2010/2011	27	16
2011/2012	35	4

Впечатляващ е броят на гостувалите чуждестранни преподаватели и лектори през периода 2008 – 2012 г. (86). (Виж [Гостуващи чуждестранни преподаватели и лектори](#)).

4.3.1. УЧАСТИЯ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИ, НА ДОКТОРАНТИ И СТУДЕНТИ В НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ И ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТИ

През периода 2007 – 2012 г. са реализирани общо **217** студентски, **115** преподавателски мобилности с цел преподаване, **25** преподавателски и преподавателски мобилности с цел

обучение, както и 3 практики по програмата ERASMUS, 2 асистентски стажа по програмата „Коменски“, 32 студентски мобилности по програмата СЕЕPUS с **пълно академично признаване** на активността и положените по време на обучението в университетите партньори изпити.

Увеличава се броят на участвалите в национални образователни и изследователски проекти на преподаватели, докторанти и студенти.

Количествените и качествените резултати от изследователската и публикационната дейност на студенти и докторанти се съдържат в следните данни:

- 79 студенти и докторанти, участници в национални и международни проекти [[Студенти и докторанти, участници в национални и международни изследователски проекти на ВУ през последните 5 години \(2008 – 2012\)](#)]
- 193 студенти и докторанти, участници в научни форуми [[Студенти и докторанти, участници в научни форуми \(конференции, симпозиуми и др.\) през последните 5 години \(2008 – 2012\)](#)]

Присъжданата ежегодно от МОМН титла „Студент на годината“ в направление „Филология“ е присъдена три последователни години (2009, 2010, 2011 г.) на студенти от Филологическия факултет.

4.3.1.1. УЧАСТИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИ НА ОТД В НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ И ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТИ

През отчетния период Филологическият факултет е разширил броя на участниците в изследователски и образователни проекти:

- относителният дял на участвалите в национални образователни и изследователски проекти преподаватели на ОТД за периода 2008 – 2012 г. е 65%;
- относителният дял на участвалите в международни проекти е 35%.

От общо 118 преподаватели на ОТД 102 са участвали в национални проекти.

От общо 118 преподаватели на ОТД 57 са участвали в международни проекти.

Справка [[Преподаватели, участници в международни проекти през последните 5 години \(2008 – 2012\)](#)] и 10 [[Преподаватели, участници в национални проекти през последните 5 години \(2008 – 2012\)](#)].

В отчетния период 57 преподаватели от Филологическия факултет са участвали в 48 международни научноизследователски и образователни проекта, което съставлява 35% от общия преподавателски състав на ОТД във факултета за същия период.

Справка [Научни проекти на Филологическия факултет 2008 – 2012. Усвоени средства по проекти и източници на финансиране.](#)

4.3.1.2. ОБМЕН НА ПРЕПОДАВАТЕЛИ, СТУДЕНТИ И ДОКТОРАНТИ С ДРУГИ ОБУЧЕНИЯ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ (СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНА ПРОФЕСИЯ) В ЧУЖБИНА

В периода 2008 – 2012 г. общо 118 преподаватели от Филологическия факултет са реализирали творчески командировки и специализации в чужбина, като общият брой командировки е 171. Информация за осъществените творчески командировки и специализации в чужбина може да се види в Международния отдел.

За акредитирания 5-годишен период броят на участвалите в европейски образователни програми за обмен на студенти и докторанти е общо 254 студенти, което, отнесено към общия брой обучавани, е 51% от общия университетски обмен. (Виж „Изходяща мобилност“. Информация за осъществените студентски мобилности може да се види в Международния отдел.)

Основен инструмент в осъществяването на обучение по европейски програми за обмен на студенти във факултета е секторната програма „Еразъм“.

Независимо от системно полаганите усилия и нееднократните селекции все още не е достигнато 100% изпълнение и реципрочност на договорените в двустранните споразумения с европейските университети брой студентски мобилности.

Броят на преподавателите от Филологическия факултет, осъществили творчески командировки и специализации в чужбина, е 12,2%, отнесено към общия брой преподаватели на ОТД, т.е. на един преподавател се падат по 1,07 командировки годишно.

Общ брой преподавателски мобилности по програмата „Еразъм“ – 115, други – 15.

Виж [[Творчески командировки и специализации на преподаватели в чужбина през последните 5 години \(2008 – 2012\)](#)].

За същия период изходящата мобилност на студенти и докторанти от факултета по програмата „Еразъм“ и други европейски програми за обмен е общо 254 студенти и докторанти в редовна форма на обучение. Отнесено към общия брой на обучаваните в направлението студенти това са 8,2%.

4.3.2. МЕЖДУНАРОДНА АКТИВНОСТ

Филологическият факултет има сключени 36 билатерални договора с партниращи европейски университети, с които поддържа входна и изходна мобилност на студенти и докторанти. Има установени правила за признаване на взетите в чуждестранни университети кредити.

Поддържат се партньорски отношения и с чуждестранни центрове и институти, организации и дружества в България [[Международна активност на Катедрата по славянска филология](#)], [[Партньорски отношения с Чешки клуб](#)] [Партньори – виж [Център за руски език и култура](#)].

Принос за разширяването на интеграцията на факултета с европейски мрежи и проекти има включването в дейности по набавяне на българско съдържание в Европейската дигитална библиотека „Европеана“, както и в мрежи, които създават условия за използване на езиковите ресурси и технологии при изграждането на нова визия за Европа, обединена от единен дигитален пазар и със споделено информационно пространство.

Резултат от плодотворното сътрудничество с Факултета по език, история и география на Анкарския държавен университет е проведеният [Международен симпозиум „България и Турция на междукултурния кръстопът: език, история, литература – I и II“](#) през октомври 2011 г. в България и през октомври 2012 г. в Турция.

С мащабите на международен конгрес е и проведената под почетния патронаж на вицепрезидента на Република България – г-жа Маргарита Попова, в рамките на ПАИСИЕВИ ЧЕТЕНИЯ 2012 [МЕЖДУНАРОДНА ЮБИЛЕЙНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „250 ГОДИНИ „ИСТОРИЯ СЛАВЯНОБЪЛГАРСКА“](#). Виж специализиран сайт <http://250.slovo.uni-plovdiv.bg/>.

През май 2012 г. представители на факултета и ректорът участваха в [Международна конференция](#) в Познанския университет (Полша) в рамките на проекта **Културни пространства** (цикъл от интердисциплинарни научни срещи).

4.3.2.1. ИЗГРАДЕНА Е ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ И РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДРУГИ ВУ И ОРГАНИЗАЦИИ (ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ/СПЕЦИАЛНОСТ ОТ РЕГУЛИРАНА ПРОФЕСИЯ)

Факултетът осъществява стратегията за поддържане на междууниверситетска образователна среда за трансфер на хуманитарни знания, поддържайки традиционно добри връзки със СУ, ВТУ, ШУ, ЮЗУ, НБУ, както и с ИБЕ и ИБЛ към БАН. Сътрудничеството се изразява в партньорство в създаването на учебните планове и програми, партньорство по проекти, провеждане на съвместни изследвания, организиране на научни форуми и дискусии, участия в научни журита, рецензиране на научни трудове и проекти и др.

През 2010 – 2011 г. е частично апробирана международна магистърска програма International Balkan studies – съвместен проект на факултета със сродните факултети от университети в Полша, Украйна, Македония и Албания.

Показатели за международното признаване и желание за сътрудничество с Филологическия факултет са:

- участието на преподавателите от факултета в международни образователни и изследователски проекти;
- сключените договори за двустранно сътрудничество;
- чуждестранните учени – гост лектори, които са изнасяли лекции (вкл. и извън програмата „Еразъм“);
- превръщането на ежегодните Паисиеви четения в научни форуми от международен мащаб;
- присъствието на дипломатически фигури в качеството на лектори – посланици, консули, представители на културни институти: китайския посланик, културния аташе, представители на Института Конфуций, турския консул, гръцкия консул, испанския посланик, културния аташе на Испания, първия съветник на Посолството на Русия, съветника по въпросите на културата и образованието при посолството на Руската Федерация.

През отчетния период по инициатива на Филологическия факултет с почетното академично звание „доктор хонорис кауза“ бяха удостоени: ст. н. с. II ст. проф. Радосвет Коларов – БАН, 2010 г., проф. д-р Манфред Трумер – Университет „Карл Францес“ – Грац, Австрия, 2011 г., проф. д-р Алексей Громико – Асоциация за европейски изследвания при РАН, 2012 г.

На факултетно и институционално равнище са създадени необходимата организация и условия за поддържане и разширяване на участието на преподавателите от факултета в международни образователни и изследователски проекти. В резултат в периода 2008 – 2012 г. факултетът е участвал в 48 международни проекта. Относителният дял на броя на международните проекти спрямо общия брой проекти (74) е 55%.

Във факултета е създадена организация за привличане, прием и адаптиране на българските и чуждестранните студенти и докторанти.

В условията на растяща демографска криза, намаляване на броя на завършващите средно образование, възможности за обучение в чужбина, както и силната конкуренция между висшите училища, усилията са насочени към търсене на адекватни, ефективни форми и провеждане на различни активности за привличане на студенти. Наред с публикуване и перманентно актуализиране на информацията за специалностите във факултета и възможностите за професионална реализация дейностите включват и изготвяне и разпространяване на рекламни материали (плакати и листовки), срещи с потенциални кандидат-студенти от Пловдив и страната, участие в кандидатстудентските борси.

Факултетът има изградена организация за привличане на български и чуждестранни студенти. Провеждат се пресконференции във връзка с КСК и рекламни акции в училища, пътуващ семинар. Рекламни материали са разпространени и в университети в съседните Турция, Гърция и Македония. Колеги българисти от партниращи университети запознават студентите с предимството да се обучават във Филологическия факултет на Пловдивския университет [[Привличане на студенти от Масариков университет в Бърно](#)]. Сайтът на факултета за КСК съдържа програма, отчитаща географията на посетителите, която дава информация за интереса към специалностите „отвън“.

Конкурсите за докторанти са публично обявени. Правят се срещи с кандидат-докторантите с деканското ръководство, като на кандидатите се обяснява протичането на изпита, дават се насоки по подготовката, обяснява се протичането на докторантското обучение.

Сключени са нови договори за сътрудничество и академичен обмен с Института „Юнус Емре“ (Турция), с Университета в Одрин (Турция), с Университета в Ескишехир (Турция).

Създадена е организация за привличане, прием и адаптиране на българските и чуждестранните студенти и докторанти.

С промените в ЗРАС факултетът легализира дипломи на кандидатстващи за бакалавърски, магистърски и докторски програми граждани на ЕС. Предлага частично обучение на магистри и докторанти от партньорски университети, изпраща докторанти на специализации на реципрочен принцип.

Деканското ръководство и катедрените колективи работят в посока осигуряване на възможност за национална и международна мобилност на студентите. Разработена е система, осигуряваща пълно признаване на положените в чуждестранните университети изпити, стажове и практики.

Към 2012 г. факултетът има сключени **36 двустранни споразумения** с университетите в Париж (2), Каен, Бордо, Берлин, Дрезден (2), Гьотинген, Виена, Лафбъроу, Гент, Флоренция, Валядолид, Познан, Торун, Влоцлавек, Лодз, Биелско Бяла, Прага, Бърно, Острава, Пардубице, Будапеща, Сегед, Букурещ, Талин, Загреб, Атина, Солун, Янина, Комотини, Истанбул (3), Анкара (2), Одрин.

През периода 2007 – 2012 г. са реализирани общо **217** студентски, **108** преподавателски мобилности с цел преподаване и **25** преподавателски и непреподавателски мобилности с цел обучение, както и 3 практики по програмата ERASMUS, 2 асистентски стажа по програмата „Коменски“, 32 мобилности по програмата CEEPUS с **пълно академично признаване** на активността и положените по време на обучението в университетите партньори изпити (виж [Изходяща мобилност – програма ERASMUS](#)).

Точна представа за конкурентоспособността на факултета дава статистиката на входящата мобилност, като следва да се подчертае фактът, че по-голямата част от пристигащите за едносеместриално обучение по програмата „Еразъм“ чуждестранни студенти продължават престоя си и през втория семестър, като се възползват от клаузите на междуинституционалните договори, или се връщат след години като стажанти в рамките на т. нар. „Еразъм“ практика или докторанти (виж [Входяща мобилност – програма ERASMUS](#))¹.

Впечатляващ е броят на гостуващите чуждестранни преподаватели и лектори през периода 2007 – 2012 г. – **86** (виж [Гостуващи чуждестранни преподаватели и лектори](#)).

Относително най-висок е броят на чуждестранните лектори във Филологическия факултет. За периода 2007 – 2012 г. техният общ брой е 11.

Петима преподаватели от факултета са лектори в чуждестранни университети (виж [Лектори от факултета в други страни](#)). В рамките на филологическия факултет са създадени много добри условия за академична мобилност на студентите по програми *Еразъм*. Подборът на студентите се осъществява чрез изпит по чужд език (на приемащата страна – английски, френски, немски и пр.) и събеседване.

За студентите от специалността „**Френска филология**“ е осигурена мобилност във френски университети в Париж, Сорбона IV (френски език и френска литература), Университета в Каен Бас-Норманди (френски език за чужденци, френска литература).

За периода 2008 – 2012 г. по тази програма общо 6 студенти от специалност „Приложна лингвистика с два чужди езика (първи немски)“ са получили стипендии за четиримесечно обучение в Германия в градовете Дрезден и Гьотинген.

Предвидена е мобилност за студентите от магистърската програма „Славянска филология“ чрез частично обучение в чужбина по програма „Еразъм“².

Освен ежегодните „Еразъм“ обмени студентите от специалност „Балканистика“ осъществяват научноизследователски и обучителни престои в Гърция и по други програми. Такива са:

¹ Френска филология: една мобилност на докторант – Нина Чочева, във Франция, май – юни 2012 г., Париж 8, стипендия от Френския културен институт.

² Приложение [Студенти СФ – мобилности](#).

- ⊙ Десетдневен семинар по гръцки език, организиран от преподаватели от Пловдивския университет (гл. ас. Галина Брусева и гл. ас. Величка Гроздева) всяко лято на о. Парос. В този семинар се включват и възпитаници от останали университети в България и на Балканите, в които се изучава новогръцки език.
- ⊙ Летен курс по новогръцки език за чужденци към Атинския университет (ТИЕСПА) със стипендии.
- ⊙ Летен семинар по новогръцки език, история и литература на IMXA, гр. Солун.

Студентите от специалността „Руска филология“ – редовно и задочно обучение, имат възможност да пътуват по време на следването си в европейските университети, с които има сключени договори по програма „Еразъм“, както и по билатералните договори със следните университети:

Русия

- ⊙ Москва (2 ВУ): Института за руски език „А. С. Пушкин“; МГППУ;
- ⊙ Санктпетербургския държавен университет;
- ⊙ Тулския държавен педагогически университет;
- ⊙ Университета в Брянск;
- ⊙ Университета в Бердянск;

Украйна

- ⊙ Университета в Запорожие

Беларус

- ⊙ Беларуския държавен университет, Минск.

За отчетния период 9 студенти от специалността РФ, редовно обучение, са пътували в други европейски университети по програмата „Еразъм“, при което се забелязва тенденция към увеличаване на броя им.

Създадена е организация за привличане, прием (интервю) и адаптиране (периодично провеждане на информационни срещи за разясняване на условията и процедурите при обучение и практика).

През отчетния период по билатералните договори с университетите в Русия, Украйна и Беларус на езикови курсове са пътували общо 32 студенти от специалността (виж [листата на студенти русисти, пътували по различни програми](#)).

В специалността „Славянска филология“ за отчетния период от 2008 до 2012 г. от България за Полша или Чехия са пътували и осъществили обучение общо 79 студенти, а от Полша или Чехия са осъществили обучение в ПУ „Паисий Хилендарски“ 58 бр. студенти.

Пример за ефикасно използване на обмена по „Еразъм“ е опитът на Катедрата по славянска филология, която осигурява достатъчно места за бохемисти и полонисти, в малка степен и за сърбохърватисти да пребивават в съответните страни и да овладеят качествено избрания славянски език (виж [листата на студенти слависти, пътували по Еразъм за периода 2007 – 2012](#)).

През 2008 година към Филологическия факултет е създадена 10-членна Комисия за международна дейност, в чийто състав влизат представители от всички катедри, осигуряваща масово и успешно участие на студентите от всички филологически специалности в различни международни програми и проекти за студентска мобилност (ERASMUS, CEEPUS и др.).

Комисията подготвя и координира процеса на привличане, прием, подготовка за адаптиране към академичния живот и чужда среда, отчитането и пълното признаване на положените изпити както за текущия, така и за бъдещ период на обучение.

Привличането на студентите към този вид мобилност започва още преди фактическото им постъпване в университета – в началото на всяка година със старта на кандидатстудентската кампания, в **Деня на отворените врати**, в изнесените информационни срещи (традиционно

провеждани в градове като Стара Загора, Казанлък, Ямбол, Сливен, Кърджали и др., училищата на които са основни източници на студенти във факултета). Информация за възможностите за участие в международни програми за студентски обмен е включена в сайтовете на отделните катедри и в рекламните материали на отделните специалности (брошури и видеоклипове).

В деня на откриване на новата академична година при първата среща на първокурсниците по специалности се представят възможностите за обучение, практика и езикови стажове в чуждестранните университети, с които факултетът поддържа партньорски отношения. Предварително се разясняват и правилата, условията и процедурите по селекцията и реализацията на тези мобилности, независимо от факта, че право на участие в тези програми имат студентите, завършили минимум два семестъра от обучението си в съответната специалност. Целта на тази предварителна работа е не само да информира, но и да стимулира сериозната подготовка и постигането на много добър успех от положените изпити не само по съответния чужд език, но и по всички останали предмети.

В началото на учебната година освен общата за университета **Информационна среща за програмата „Еразъм“**, се провежда информационна среща, преназначена само за студентите от Филологическия факултет, на която присъстват координаторите на международната дейност от различните катедри, като и студенти, вече успешно реализирали подобна мобилност. За пореден път се коментират условията, процедурите по прием, селекция и отчитане на мобилността, сроковете и документите, необходими на различните етапи от подготовката, реализацията и отчитането на мобилността. Посочват се източниците на подробна и актуална информация – сайтът на университета, сайтът на факултета и отделните катедри, електронните адреси на съответните „Еразъм“ отдели и координатори на чуждестранните университети, телефоните на координаторите по катедри и на доброволци студенти от факултета, готови да споделят опита си с по-младите си колеги.

Осигурени са индивидуални и групови консултации с координаторите по специалности и факултетния координатор както на предварителния етап на подготовката за кандидатстване, така и след селекцията, по време на подготовката за заминаване, по време на самото обучение (ако е необходима промяна в споразуменията за обучение или при възникнали въпроси и проблеми) и след завръщането на студентите. Обект на обсъждане са конкретни въпроси, свързани с избора на подходящ университет, избора на дисциплините в подготовката на споразумението за обучение, пътуването, настаняването, контактите с представителите на институцията домакин. Акцентира се върху възможността да се посещават лекционни курсове и семинари, предлагани от различни факултети на университета домакин, както и такива, които съответстват на индивидуалните интереси и предпочитания на студентите.

Успоредно с координирането на изходящата мобилност факултетният и катедрените координатори са ангажирани и с посрещането, приема и адаптацията на чуждестранните студенти, които се обучават по различни международни програми и не само във Филологическия факултет.

Факултетът осигурява възможност за обучение по български език за всички чуждестранни студенти от всички факултети на университета, което се провежда от Департамент за езикова и специализирана подготовка на чуждестранни студенти. В посрещането, настаняването и адаптацията на чуждестранните студенти се включват и студенти доброволци от факултета с опит от участие в подобни програми. Ежегодно се провежда информационна среща с новодошлите чуждестранните студенти за запознаване с града, университета, факултета и студентите от различните специалности. Чуждестранните студенти получават информационен пакет, съдържащ карта на града, рекламни материали за университета и факултета, справочник на студента, книжка с учебните планове.

Осигурени са индивидуални и групови консултации с факултетния и катедрените координатори, които подпомагат адаптацията на чуждестранните студенти, запознавайки ги както с режима на работа на факултета, различните административни отдели, инспектори и секретари, така и с възможностите за използване на учебната среда – компютърни зали, лаборатории, библиотеки и възможностите за пълноценно включване в академичния живот на факултета чрез програмите, предлагани от езиковите центрове.

Координаторите ежедневно насочват, подпомагат, коригират, контролират и в края на обучителния период отчитат изпълнението на споразуменията за обучение и изготвят академичните справки, които чуждестранните студенти вземат със себе си преди заминаването си, а не получават впоследствие по пощата.

По време на престоя им в България се организира културна програма, включваща екскурзии, посещения на забележителности, концерти, изложби, театрални постановки, спортни състезания. Традиция е провеждането на вечери на различните езици и култури, вечер на различните националности, на които българските студенти заедно с чуждестранните си колеги представят богата програма – рецитали, музикални изпълнения, организират кулинарни изложби. Чести гости на тези вечери са представители на дипломатически мисии, чуждестранни лектори, университетски преподаватели, поети, писатели, художници и артисти.

Центърът за езици и интеркултурна комуникация на факултета организира тренинги за подготовка и адаптация за заминаващи и пристигащи студенти с участието на български специалисти и чуждестранни експерти. Изключително постижение за отчетния период е успешното изпълнение на европейски проект VOCAL, предоставящ възможности за бърза и лесна адаптация на студенти в чуждоезикова и различна културна среда с възможност за самоподготовка в безплатен онлайн режим.

Доказателство за успешната реализация на тази политика по отношение на чуждестранните студенти е фактът, че през учебната 2010/2011 година се обучават 44 чуждестранни студенти, а през учебната 2012/2013 година във ФФ се обучават 52 чуждестранни студенти. От тях 40 чуждестранни студенти от 10 страни са в специалности от професионалното направление 2.1. Филология. ([Списък на студенти от други страни](#)).

- Освободени са от такси студенти от Украйна и Молдова (по ПМС 103/1993 г.).
- Българска такса за обучение заплащат студентите от Сърбия, Албания (по ПМС 103/1993 г.) и Македония (по ПМС 228/1997 г.).
- Студентите с двойно гражданство заплащат 1/2 такса за обучение.
- Студентите по ПМС 103/1993 г. и ПМС 228/1997 г. получават стипендии при облекчени условия.
- Чуждестранните студенти имат право на общежитие.

През учебната 2012/2013 г. беше приет първият редовен чуждестранен докторант от Чешката република (завършил бакалавърска степен в университета в Пардубице, Чехия).

4.3.3. НАУЧНО ОБСЛУЖВАНЕ НА БИЗНЕСА И ДЪРЖАВАТА

Съдействието на преподавателите от факултета за научното обслужване на държавата се изразява в участие в научни съвети, комисии и президиума на ВАК (до 2010 г.), участие в комисии и експертни групи към НАОА.

Филологическият факултет има експерти, които работят в комисии към МОМН: в експертната комисия по изготвяне на нови ДООИ по български език и литература и в експертната комисия за проверка на държавния зрелостен изпит по български език и литература. Преподавателите от факултета са рецензенти на проекти към Националния фонд „Научни изследвания“ и към Европейските структурни фондове.

Факултетът участва с експерти в инициативи по отношение на държавната и европейската политика в областта на дигитализацията чрез Euroreana – европейския портал за културно наследство. Студентска група от специалността „Лингвистика с ИТ“ участва през 2011 г. в стажантска програма за дигитализиране на фонд „Редки и ценни издания“ в НБ „Иван Вазов“ – Пловдив, със стипендии от представителя на Euroreana за България.

4.3.3.1. ПРОЕКТИ И РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНОТО ОБСЛУЖВАНЕ НА БИЗНЕСА И ДЪРЖАВАТА

По проект РС-ФлФ-057-2009 – фонд „Научни изследвания“ на университета, е създадена платформа за актуализация на българския правопис и е предложена на Института за български език след национално обсъждане на Национална кръгла маса, на Национална научна конференция и след широко обсъждане в медиите.

През 2009 – 2010 г. във Филологическия факултет в партньорство с издателство „Летера“ ЕООД е реализиран проектът „Студенти по пътя на книгата – практически курс по книгоиздаване“ – по схема № BG051PO001-3.3-03.-0083 „Училищни и студентски практики“ на оперативната програма „Развитие на човешките ресурси“ на ЕС, на стойност 99 090,90 лв. В проекта са участвали 52 студенти, избрани с конкурс от 12 специалности, и общо 10 наставници – по пет от факултета и издателството. За участие в проекта студентите са получили стипендии. В резултат на проекта е създадена двустранна връзка между издателството – като представител на средния бизнес, и факултета. От една страна – създадена е нов тип учебна програма по книгоиздаване: съвместно от петима преподаватели от факултета и петима „практици“ от издателството. От друга страна – студентите имат придобит опит в реална работна среда и компетентности за редакторска работа, аотиране, рецензиране, коригиране, превод и др. В края на стажантската програма издателството обяви конкурс за хонорувани сътрудници и нае на почасова работа някои от студентите, участвали в проекта.

Филологическият факултет има предварително експертно участие и заявка за активно предстоящо присъствие (в партньорство с Института за български език при БАН) в работата на:

- **CLARIN** – Е-инфраструктура за интегриране и развитие на електронните езикови ресурси, с уникални бази данни и бази знания за българския език, технологични софтуерни модули и компютърни мрежи. КЛАРИН ще съхрани българското езиково културно наследство и ще предостави широк достъп до езикови ресурси и технологии на всички потенциални потребители от индустрията и изследователските среди до сферата на образованието.
- **META NET** – http://www.meta-net.eu/mission-bg?set_language=bg META-NET е Многоезиковата европейска технологична асоциация (META), която обединява изследователи, създатели на комерсиални продукти, частни и корпоративни потребители на езикови ресурси и технологии и всички други участници в информационното общество. META ще създаде условия за използване на езиковите ресурси и технологии при изграждането на нова визия за Европа, обединена от единен дигитален пазар и със споделено информационно пространство. Присъствието на факултета се осъществява чрез проекта CESAR – [линк към презентацията](#) на проф. д-р Козлуджов, доц. д-р Иванов, доц. д-р Бъркалова.

**Европейски езиков знак за иновативни проекти
в чуждоезиковото обучение**